

32009L0104

3.10.2009.

SLUŽBENI LIST EUROPSKE UNIJE

L 260/5

DIREKTIVA 2009/104/EZ EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA**od 16. rujna 2009.****o minimalnim sigurnosnim i zdravstvenim zahtjevima za sigurnost i zdravlje radnika pri uporabi radne opreme na radu (druga pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ)****(kodificirana verzija)****(Tekst značajan za EGP)**

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o osnivanju Europske zajednice, a posebno njegov članak 137. stavak 2.,

uzimajući u obzir prijedlog Komisije,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora ⁽¹⁾,

nakon savjetovanja s Odborom regija,

u skladu s postupkom utvrđenim u članku 251. Ugovora ⁽²⁾,

budući da:

(1) Direktiva Vijeća 89/655/EEZ od 30. studenoga 1989. o minimalnim sigurnosnim i zdravstvenim zahtjevima za uporabu radne opreme na radu (druga pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ) ⁽³⁾ više puta je bitno izmijenjena ⁽⁴⁾. Zbog jasnoće i racionalnosti navedenu Direktivu bi trebalo kodificirati.

(2) Ova Direktiva je pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive Vijeća 89/391/EEZ od 12. lipnja 1989. o uvođenju mjera za poticanje poboljšanja sigurnosti i zdravlja radnika na radu ⁽⁵⁾. Stoga se odredbe Direktive 89/391/EEZ u cijelosti primjenjuju na područje

primjene uporabe radne opreme na radu od strane radnika, ne dovodeći u pitanje strože ili specifičnije odredbe sadržane u ovoj Direktivi.

(3) Člankom 137. stavkom 2. Ugovora predviđa se da Vijeće putem direktiva može usvojiti minimalne uvjete za poticanje poboljšanja, posebno u radnom okruženju, kako bi se zaštitili sigurnost i zdravlje radnika.

(4) U skladu s navedenim člankom takvim se direktivama mora izbjegavati uvođenje administrativnih, financijskih i zakonskih ograničenja koja bi usporavala osnivanje i razvoj malih i srednjih poduzeća.

(5) Odredbama usvojenima u skladu s člankom 137. stavkom 2. Ugovora ne sprečava se nijednu državu članicu da zadrži ili uvede strože mjere za zaštitu radnih uvjeta pod uvjetom da su u skladu s Ugovorom.

(6) Ispunjenje minimalnih uvjeta namijenjenih za osiguranje boljeg standarda sigurnosti i zdravlja pri korištenju radne opreme ključno je za osiguranje sigurnosti i zdravlja radnika.

(7) Poboljšanje sigurnosti, higijene i zdravlja radnika na radu cilj je koji ne bi trebao biti podređen isključivo ekonomskim razlozima.

(8) Zbog rada na visini radnici mogu biti izloženi naročito opasnom riziku za zdravlje i sigurnost, naime riziku od pada s visine ili drugim ozbiljnim nesrećama na radu, koji predstavlja veliki dio svih nesreća, posebno sa smrtnim posljedicama.

⁽¹⁾ SL C 100, 30.4.2009., str. 144.

⁽²⁾ Mišljenje Europskog parlamenta od 8. srpnja 2008. (još nije objavljeno u Službenom listu) i Odluka Vijeća od 13. srpnja 2009.

⁽³⁾ SL L 393, 30.12.1989., str. 13.

⁽⁴⁾ Vidjeti Prilog III. dio A.

⁽⁵⁾ SL L 183, 29.6.1989., str. 1.

- (9) Ova Direktiva predstavlja praktičan vidik ispunjavanja socijalne dimenzije unutarnjeg tržišta.
- (10) U skladu s Direktivom 98/34/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. lipnja 1998. o utvrđivanju postupka pružanja informacija u području tehničkih normi i propisa te pravila o uslugama informacijskog društva⁽¹⁾, države članice obvezne su obavijestiti Komisiju o svakom nacrtu tehničkih propisa u odnosu na strojeve, opremu i instalacije.
- (11) Ova Direktiva je najprikladniji način za ostvarivanje željenih ciljeva i ne prelazi ono što je potrebno u tu svrhu.
- (12) Ova Direktiva ne smije dovesti u pitanje obveze država članica koje se odnose na vremenske rokove za prijenos u nacionalno pravo Direktiva određenih Prilogom III. dijelom B,

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

POGLAVLJE I.

OPĆE ODREDBE

Članak 1.

Predmet

1. Ovom se Direktivom, koja je druga pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ, utvrđuju minimalni sigurnosni i zdravstveni zahtjevi za sigurnost i zdravlje radnika pri korištenju radne opreme na radu, kako je definirano u članku 2.

2. Odredbe Direktive 89/391/EEZ u cijelosti se primjenjuju na cijelo područje primjene iz stavka 1., ne dovodeći u pitanje strože ili specifične odredbe sadržane u ovoj Direktivi.

Članak 2.

Definicije

Za potrebe ove Direktive sljedeći termini imaju sljedeća značenja:

- (a) „radna oprema”: svaki stroj, uređaj, alat ili postrojenje koje se koristi pri radu;
- (b) „uporaba radne opreme”: svaka aktivnost koja uključuje radnu opremu, poput pokretanja ili zaustavljanja opreme, uporaba, premještanje, popravak, preinaka, održavanje i servisiranje opreme, posebno uključujući čišćenje;

(c) „opasno područje”: svako područje unutar ili oko radne opreme u kojem izloženi radnik podliježe riziku za svoje zdravlje ili sigurnost;

(d) „izloženi radnik”: svaki radnik koji se u cijelosti ili djelomično nalazi u opasnom području;

(e) „rukovatelj”: radnik ili radnici kojima je naloženo da koriste radnu opremu.

POGLAVLJE II.

OBVEZE POSLODAVCA

Članak 3.

Opće obveze

1. Poslodavac poduzima potrebne mjere kako bi se osiguralo da je radna oprema koja je dana na raspolaganje radnicima u poduzeću ili ustanovi prikladna za obavljanje rada ili pravilno prilagođena u tu svrhu te da je radnici mogu koristiti, a da ne ugrožava njihovu sigurnost ili njihovo zdravlje.

Poslodavac pri odabiru radne opreme čije korištenje predlaže vodi računa o posebnim radnim uvjetima, značajkama i opasnostima koje u poduzeću ili ustanovi, a posebno na radnom mjestu, postoje za sigurnost i zdravlje radnika te o svim dodatnim opasnostima koje predstavlja korištenje predmetne opreme.

2. Ako nije moguće na taj način u cijelosti osigurati da radnici mogu koristiti radnu opremu bez rizika za svoju sigurnost ili svoje zdravlje, poslodavac poduzima potrebne mjere za smanjivanje rizika.

Članak 4.

Pravila o radnoj opremi

1. Ne dovodeći u pitanje članak 3., poslodavac nabavlja i/ili koristi:

(a) radnu opremu koja, ako je nakon 31. prosinca 1992. po prvi put stavljena na raspolaganje radnicima u poduzeću ili ustanovi, je u skladu s:

i. odredbama svih odgovarajućih primjenjivih direktiva Zajednice;

ii. minimalnim zahtjevima utvrđenima u Prilogu I., ako se ne primjenjuje nijedna druga direktiva Zajednice ili ako se primjenjuje samo djelomično;

⁽¹⁾ SL L 204, 21.7.1998., str. 37.

(b) radnu opremu koja, ako je do 31. prosinca 1992. već stavljena na raspolaganje radnicima u poduzeću ili ustanovi, ispunjava minimalne zahtjeve utvrđene u Prilogu I. najkasnije 4 godine nakon toga datuma;

(c) ne dovodeći u pitanje točku (a) alineju i. i odstupajući od točke (a) podtočke ii. i točke (b), posebnu radnu opremu podložnu zahtjevima iz točke 3. Priloga I. koja, ako je do 5. prosinca 1998. već stavljena na raspolaganje radnicima u poduzeću ili ustanovi, ispunjava minimalne zahtjeve utvrđene u Prilogu I. najkasnije 4 godine nakon toga datuma.

2. Poslodavac poduzima potrebne mjere kako bi osigurao da se radna oprema tijekom čitavog svog radnog vijeka prikladnim održavanjem drži na razini u skladu s točkom (a) ili (b) stavka 1.

3. Države članice nakon savjetovanja sa socijalnim partnerima i propisno se pridržavajući nacionalnog zakonodavstva i/ili prakse utvrđuju postupke kojima je moguće postići razinu sigurnosti koja odgovara ciljevima iz Priloga II.

Članak 5.

Pregled radne opreme

1. Poslodavac osigurava da nadležne osobe u smislu nacionalnog prava i/ili praksi obavljaju prvi pregled radne opreme (nakon postavljanja i prije prve uporabe) ako sigurnost te opreme ovisi o uvjetima instalacija, i pregled nakon postavljanja u svaki novi pogon ili prostor kako bi se osiguralo pravilno postavljanje i ispravan rad radne opreme.

2. Kako bi se osiguralo poštovanje zdravstvenih i sigurnosnih uvjeta i radi pravovremenog otkrivanja i ispravljanja kvarova koji mogu uzrokovati opasne situacije, poslodavac osigurava da je radna oprema koja je izložena uvjetima koji uzrokuju takve kvarove podložna:

(a) povremenim pregledima i, ako je potrebno, ispitivanju od strane nadležnih osoba u smislu nacionalnog prava i/ili praksi;

(b) posebnim pregledima od strane nadležnih osoba u smislu nacionalnog prava i/ili praksi svaki put kad nastupe iznimne okolnosti koji bi mogle ugroziti sigurnost radne opreme, poput izmjena, nezgoda ili produženih razdoblja nerada.

3. Rezultati pregleda bilježe se i stavljaju na raspolaganje dotičnim nadležnim tijelima. Moraju se pohraniti tijekom odgovarajućeg vremenskog razdoblja.

Ako se radna oprema nalazi izvan poduzeća, uz nju treba priložiti fizički dokaz o izvršenom zadnjem pregledu.

4. Države članice utvrđuju uvjete pod kojima se izvršavaju takvi pregledi.

Članak 6.

Radna oprema koja uključuje posebne rizike

Ako radna oprema može uključivati posebne rizike za zdravlje ili sigurnost radnika, poslodavac poduzima potrebne mjere kako bi osigurao da:

(a) je korištenje radne opreme ograničeno na one osobe kojima je naloženo da je koriste;

(b) u slučaju popravaka, mijenjanja, održavanja ili servisiranja, dotični radnici posebno su određeni za izvršavanje takvog posla.

Članak 7.

Ergonomija i zdravlje na radu

Poslodavac prilikom primjene minimalnih zdravstvenih i sigurnosnih zahtjeva u cijelosti uzima u obzir radno mjesto i položaj radnika dok koriste radnu opremu te ergonomska načela.

Članak 8.

Obavješćivanje radnika

1. Ne dovodeći u pitanje članak 10. Direktive 89/391/EEZ, poslodavac poduzima potrebne mjere kako bi osigurao da radnici raspoložu odgovarajućim informacijama i, ako je potrebno, pisanim uputama za radnu opremu koju koriste pri radu.

2. Informacije i pisane upute sadrže barem odgovarajuće sigurnosne i zdravstvene informacije o:

(a) uvjetima korištenja radne opreme;

(b) predvidljivim neobičnim situacijama;

(c) zaključcima koji se trebaju izvući iz iskustva u korištenju radne opreme, ako je to potrebno.

Radnici moraju biti upozoreni na opasnosti koje se odnose na njih, radnu opremu koja se nalazi u radnom prostoru i na sve promjene koje na njih utječu, u mjeri u kojoj one utječu na radnu opremu koja se nalazi u njihovom neposrednom radnom okruženju, čak i ako izravno ne koriste tu opremu.

3. Informacije i pisane upute moraju biti razumljive dotičnim radnicima.

Članak 9.

Osposobljavanje radnika

Ne dovodeći u pitanje članak 12. Direktive 89/391/EEZ, poslodavac poduzima potrebne mjere kako bi osigurao da:

- (a) radnici kojima je naloženo da koriste radnu opremu prođu prikladno osposobljavanje, uključujući osposobljavanje o svim rizicima koje takvo korištenje može podrazumijevati;
- (b) radnici iz članka 6. točke (b) prođu odgovarajuće posebno osposobljavanje.

Članak 10.

Savjetovanje s radnicima i sudjelovanje radnika

Savjetovanje s radnicima i sudjelovanje radnika i/ili njihovih predstavnika o pitanjima obuhvaćenima ovom Direktivom, uključujući i njezinim prilogima, provodi se u skladu s člankom 11. Direktive 89/391/EEZ.

POGLAVLJE III.

OSTALE ODREDBE

Članak 11.

Izmjena prilogâ

1. Dodatak dodatnim minimalnim zahtjevima u Prilogu I., primjenjivima na posebnu radnu opremu iz točke 3. ove Direktive, Vijeće usvaja u skladu s postupkom utvrđenim u članku 137. stavku 2. Ugovora.

2. Strogo tehničke prilagodbe prilogâ usvajaju se u skladu s postupkom utvrđenim u članku 17. stavku 2. Direktive 89/391/EEZ kao posljedica:

- (a) prilagodbe direktiva o tehničkom usklađivanju i standardizaciji radne opreme; i/ili
- (b) tehničkog napretka, promjena međunarodnih propisa, specifikacija ili znanja u području radne opreme.

Članak 12.

Završne odredbe

Države članice Komisiji dostavljaju tekst odredaba nacionalnog prava koje su već donijele ili koje donesu u području koje je uređeno ovom Direktivom.

Članak 13.

Direktiva 89/655/EZZ, kako se izmjenjuje direktivama navedenima u Prilogu III. dijelu A, stavlja se izvan snage, ne dovodeći u pitanje obveze država članica u vezi vremenskih rokova za prenošenje u nacionalno zakonodavstvo direktiva određenih u Prilogu III. dijelu B.

Upućivanja na direktivu stavljenju izvan snage smatraju se upućivanjima na ovu Direktivu i čitaju se u skladu s korelacijskom tablicom u Prilogu IV.

Članak 14.

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 15.

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Strasbourgu 16. rujna 2009.

Za Europski parlament

Predsjednik

J. BUZEK

Za Vijeće

Predsjednica

C. MALMSTRÖM

PRILOG I.

MINIMALNI ZAHTJEVI

(iz točke (a) podtočke ii. i točke (b) članka 4. stavka 1.)

1. Opća napomena

Obveze utvrđene u ovom Prilogu primjenjuju se uzimajući u obzir ovu Direktivu i ako postoji odgovarajući rizik za dotičnu radnu opremu.

Za sljedeće minimalne zahtjeve, ako se primjenjuju na radnu opremu u uporabi, nisu obvezno potrebne iste mjere kao za osnovne zahtjeve u vezi s novom radnom opremom.

2. Opći minimalni zahtjevi primjenjivi na radnu opremu

- 2.1. Upravljački uređaji za radnu opremu koji utječu na sigurnost moraju biti jasno vidljivi i prepoznatljivi te prikladno označeni, kada je to potrebno.

Osim kada je to potrebno za određene upravljačke uređaje, upravljački se uređaji moraju nalaziti izvan opasnih područja i tako da njihov rad ne može predstavljati nikakvu dodatnu opasnost. Nikakav nenamjerni rad ne smije prouzročiti nikakvu opasnost.

Ako je potrebno, upravitelj s glavnog nadzornog položaja mora moći osigurati da nijedna osoba nije prisutna u opasnim područjima. Ako to nije moguće, prije svakog pokretanja stroja mora se automatski oglasiti sigurnosni sustav poput zvučnog i/ili vidljivog znaka upozorenja. Izloženi radnik mora imati dovoljno vremena i sredstava da brzo izbjegne opasnosti nastale zbog pokretanja ili zaustavljanja radne opreme.

Upravljački sustavi moraju biti sigurni i odabrani uzimajući u obzir kvarove, nedostatke i ograničenja koja treba očekivati u planiranim okolnostima korištenja.

- 2.2. Pokretanje radne opreme mora biti moguće samo s namjernim upravljanjem upravljačkog uređaja predviđenog u tu svrhu.

Isto se primjenjuje:

- za ponovno pokretanje nakon zaustavljanja iz bilo kojeg razloga,
- za upravljanje značajnom promjenom radnih uvjeta (npr. brzina, tlak itd.),

osim ako takvo ponovno pokretanje ili promjena ne izlaže izložene radnike bilo kakvoj opasnosti.

Taj se zahtjev ne odnosi na ponovno pokretanje ili promjenu radnih uvjeta kao posljedica uobičajenog radnog ciklusa automatskog uređaja.

- 2.3. Sva radna oprema mora imati upravljač za potpuno i sigurno zaustavljanje.

Svaka radna stanica mora imati upravljač za zaustavljanje čitave radne opreme ili dijela radne opreme, ovisno o vrsti opasnosti, tako da je oprema u sigurnome stanju. Upravljač za zaustavljanje opreme mora imati prednost pred upravljačem za pokretanje. U slučaju zaustavljanja radne opreme ili njezinih opasnih dijelova, mora se isključiti opskrba energijom za dotične aktuatore.

- 2.4. Kada je to potrebno i ovisno o opasnostima koje oprema predstavlja te o uobičajenom vremenu zaustavljanja, radna oprema mora imati uređaj za zaustavljanje u nuždi.

- 2.5. Radna oprema koja predstavlja rizik zbog objekata koji padaju ili se izbacuju mora imati odgovarajuće sigurnosne uređaje koji odgovaraju riziku.

Radna oprema koja predstavlja opasnosti zbog emisije plinova, para, tekućina ili prašina mora blizu izvora opasnosti imati odgovarajuće uređaje za blokiranje i/ili odvajanje.

- 2.6. Radna oprema i dijelovi takve opreme moraju, kada je to potrebno i radi sigurnosti i zdravlja radnika, biti stabilizirani stezanjem ili na neki drugi način.

- 2.7. Ako postoji rizik od puknuća ili raspadanja dijelova radne opreme koji može predstavljati značajnu opasnost za sigurnost i zdravlje radnika, moraju se poduzeti odgovarajuće mjere zaštite.
- 2.8. Ako postoji rizik od mehaničkog kontakta s pomoćnim dijelovima radne opreme koji bi mogao uzrokovati nezgode, ti dijelovi moraju imati zaštite ili uređaje za sprečavanje pristupa opasnim područjima ili za zaustavljanje pokretanja opasnih dijelova prije nego što se dosegnu opasna područja.

Zaštite i zaštitni uređaji:

- moraju biti robusne konstrukcije,
 - ne smiju prouzročiti nikakve dodatne opasnosti,
 - ne smije ih se moći lagano odstraniti ili učiniti neučinkovitima,
 - moraju se nalaziti na dovoljnoj udaljenosti od opasnog područja,
 - ne smiju više nego što je potrebno ograničavati pogled na radni ciklus opreme,
 - moraju omogućiti potrebne postupke za namještanje ili zamjenu dijelova i radove održavanja, pri čemu ograničavaju pristup samo na područje gdje se trebaju izvoditi radovi i, po mogućnosti, ne odstranjujući zaštitu ili zaštitni uređaj.
- 2.9. Mjesta i točke za rad na radnoj opremi i za održavanje radne opreme moraju biti prikladno osvijetljeni u skladu s postupkom koji se treba izvršiti.
- 2.10. Dijelovi radne opreme s visokom ili vrlo niskom temperaturom moraju, kada je to potrebno, biti zaštićeni kako bi se izbjegao rizik za radnike koji dolaze u kontakt s njima ili su im preblizu.
- 2.11. Uređaji za upozoravanje na radnoj opremi moraju biti nedvosmisleni, lagano uočljivi i razumljivi.
- 2.12. Radna oprema može se koristiti samo za postupke i pod uvjetima za koje je prikladna.
- 2.13. Postupci održavanja moraju se moći provesti i kada je oprema ugašena. Ako to nije moguće, moraju biti omogućene odgovarajuće mjere zaštite za provođenje takvih postupaka ili mora biti omogućeno provođenje takvih postupaka izvan opasnih područja.
- Ako neki stroj ima dnevnik održavanja, mora ga se ažurno voditi.
- 2.14. Sva radna oprema mora imati jasno prepoznatljiva sredstva za izolaciju od svih svojih izvora energije.
- Ponovno povezivanje ne smije predstavljati nikakav rizik za dotične radnike.
- 2.15. Radna oprema mora imati upozorenja i oznake koje su bitne za osiguranje sigurnosti radnika.
- 2.16. Radnici moraju imati siguran način pristupa svim područjima potrebnima za proizvodnju, prilagodbu i održavanje te im mora biti omogućeno sigurno zadržavanje u tim područjima.
- 2.17. Sva radna oprema mora biti takva da su radnici sigurni od zapaljenja, pregrijavanja, ispuštanja plinova, prašina, tekućina, para ili drugih tvari koje su proizvedene, korištene ili pohranjene u radnoj opremi.
- 2.18. Sva radna oprema mora biti takva da su radnici sigurni od eksplozija radne opreme ili tvari koje su proizvedene, korištene ili pohranjene u radnoj opremi.
- 2.19. Sva radna oprema mora na odgovarajući način štititi izložene radnike od rizika izravnog ili neizravnog kontakta sa strujom.

3. Dodatni minimalni zahtjevi primjenjivi na određene vrste radne opreme

3.1. Minimalni zahtjevi za pokretnu radnu opremu s vlastitim pogonom ili bez njega

3.1.1. Radna oprema na kojoj se voze radnici mora biti tako opremljena da se smanjuju rizici za radnike tijekom prijevoza.

Ti rizici uključuju rizike kontakta radnikâ s kotačima ili tračnicama, ili hvatanje radnikâ u kotače ili tračnice.

3.1.2. Ako bi nenamjerna blokada pogonske jedinice između pokretnih dijelova radne opreme i njezinog pribora ili bilo čega što se vuče mogla prouzročiti poseban rizik, takva radna oprema mora biti tako opremljena ili prilagođena da se izbjegnu blokade pogonske jedinice.

Ako nije moguće izbjeći takvu blokadu, potrebno je poduzeti svaku moguću mjeru za izbjegavanje bilo kakvog negativnog utjecaja na radnike.

3.1.3. Ako se pogonske osovine za prijenos energije između pokretnih dijelova radne opreme mogu zaprljati ili oštetiti zbog vučenja po tlu, potrebno je osigurati uvjete za njihov popravak.

3.1.4. Pokretna radna oprema na kojoj se voze radnici mora biti tako projektirana da u stvarnim uvjetima korištenja ograničava rizike koji proizlaze iz prevrtanja radne opreme:

— zaštitnom konstrukcijom koja osigurava da se oprema ne nagne za više od četvrtinu okretaja, ili

— konstrukcijom kojom se oko vozača osigurava dovoljno prostora ako se naginjanje može nastaviti i nakon četvrtine okretaja, ili

— nekim drugim uređajem s jednakim učinkom.

Te zaštitne konstrukcije mogu biti sastavni dio radne opreme.

Te zaštitne konstrukcije nisu potrebne ako je radna oprema stabilizirana tijekom rada ili ako je prevrtanje nemoguće zbog njezinog oblika.

Ako postoji rizik da se u slučaju prevrtanja radne opreme radnici koji se voze na njoj nađu prignječeni između dijelova radne opreme i tla, potrebno je ugraditi sustav zadržavanja za takve radnike.

3.1.5. Viličari na kojima se vozi jedan ili više radnika moraju biti tako prilagođeni ili opremljeni da ograničavaju rizik od preokretanja viličara, primjerice:

— postavljanjem zatvorenog prostora za vozača, ili

— konstrukcijom koja sprečava preokretanje viličara, ili

— konstrukcijom koja u slučaju preokretanja viličara osigurava da između tla i određenih dijelova viličara ostane dovoljno prostora za radnike koji se voze na njemu, ili

— konstrukcijom koja zadržava radnike na vozačevom mjestu kako ih ne bi zggnječili dijelovi viličara koji se preokrene.

3.1.6. Radna oprema s vlastitim pogonom koja, kada je u pokretu, može prouzročiti rizike za osobe mora ispunjavati sljedeće uvjete:

(a) oprema mora imati sredstva za sprečavanje neovlaštenog pokretanja;

(b) mora imati odgovarajuće uvjete za smanjivanje posljedica sudara ako je istodobno u pokretu više od jednog stroja radne opreme opremljene s gusjenicama;

- (c) mora postojati uređaj za kočenje i zaustavljanje opreme. Ako to zahtijevaju sigurnosna ograničenja, radi kočenja i zaustavljanja opreme u slučaju kvara glavnog uređaja moraju biti dostupni uređaji za nuždu kojima se upravlja putem dostupnih upravljača ili automatskih sustava;
- (d) ako vozačevo neposredno vidno polje nije dostatno za osiguranje sigurnosti, potrebno je ugraditi odgovarajuće pomoćne uređaje radi poboljšanja vidljivosti;
- (e) radna oprema koja je projektirana za korištenje po noći ili u mračnim prostorima mora imati osvjetljenje koje odgovara radu koji se treba izvesti i mora osigurati dostatnu sigurnost za radnike;
- (f) radna oprema koja predstavlja opasnost od požara, ili sama po sebi ili zbog bilo čega što vuče ili nosi, i koja može ugroziti radnike mora biti opremljena odgovarajućim uređajima za gašenje požara, ako takvi uređaji nisu na raspolaganju u dovoljnoj blizini na mjestu korištenja;
- (g) daljinski upravljana radna oprema mora automatski stati kada izađe iz područja nadzora;
- (h) daljinski upravljana radna oprema koja bi u normalnim uvjetima prouzročila opasnost od gnječenja ili udarca mora biti opremljena s uređajima koji štite od takvih rizika, osim ako su odgovarajući uređaji na raspolaganju za nadziranje rizika od udarca.

3.2. Minimalni zahtjevi za radnu opremu za podizanje tereta

- 3.2.1. Ako je radna oprema za podizanje tereta trajno ugrađena, potrebno je osigurati njezinu snagu i stabilnost tijekom korištenja, posebno vodeći računa o teretima koji se trebaju podignuti i pritisak na točki postavljanja ili pričvršćivanja konstrukcija.
- 3.2.2. Na strojevima za podizanje tereta mora biti jasno označena njihova nominalna nosivost i, ako je potrebno, moraju imati tablicu s nominalnom nosivosti svake konfiguracije stroja.

Pribor za podizanje mora biti tako označen da je moguće utvrditi značajke bitne za sigurno korištenje.

Radna oprema koja nije namijenjena za podizanje osoba, ali koja se može tako koristiti iz zabune, mora biti odgovarajuće i jasno označena u tu svrhu.

3.2.3. Trajno ugrađena radna oprema mora biti tako ugrađena da smanjuje rizik da teret:

- (a) udari radnike;
- (b) nehotice se opasno njiše ili slobodno padne;
- (c) nenamjerno se ispusti.

3.2.4. Radna oprema za podizanje ili pomicanje radnika mora biti takva da:

- (a) pomoću odgovarajućih uređaja sprečava opasnost od pada vozila, ako postoji;
- (b) sprečava opasnost da sâm korisnik padne iz vozila, ako postoji;
- (c) sprečava opasnost od prignječenja, zarobljenja ili udara korisnika, posebno zbog nehotičnog kontakta s objektima;
- (d) osigurava da osobe koje su u slučaju nezgode zarobljene u vozilu nisu izložene opasnosti i da ih se može osloboditi.

Ako zbog razloga svojstvenih lokaciji i razlikama u visini nije moguće izbjeći rizike iz točke (a) pomoću nikakvih sigurnosnih mjera, potrebno je ugraditi zaštitno uže s povećanim sigurnosnim koeficijentom i mora ga se provjeravati svaki radni dan.

PRILOG II.

ODREDBE O KORIŠTENJU RADNE OPREME

(iz članka 4. stavka 3.)

Opća napomena

Ovaj se Prilog primjenjuje uzimajući u obzir ovu Direktivu i ako postoji odgovarajući rizik za dotičnu radnu opremu.

1. Opće odredbe za svu radnu opremu

- 1.1. Radna oprema mora se ugraditi, postaviti i koristiti na način kojim se smanjuju rizici za korisnike radne opreme i za druge radnike, primjerice osiguravanjem dovoljno prostora između pokretnih dijelova radne opreme i nepomičnih ili pomičnih dijelova i njihove okoline te osiguravanjem da se svi oblici energije i korištene ili proizvedene tvari mogu dostaviti ili odstraniti na siguran način.
- 1.2. Radna oprema mora biti postavljena i rastavljena u sigurnim uvjetima, a posebno u skladu sa svim eventualnim uputama proizvođača.
- 1.3. Radna oprema koju tijekom njezinog korištenja može udariti munja mora biti zaštićena uređajima ili odgovarajućim sredstvima protiv učinaka munje.

2. Odredbe o korištenju pokretne opreme, neovisno o tome je li samohodna ili nije

- 2.1. Samohodnu radnu opremu voze samo radnici koji su odgovarajuće osposobljeni za sigurnu vožnju takve opreme.
- 2.2. Ako se radna oprema kreće po radnom području, potrebno je utvrditi odgovarajuća prometna pravila i pridržavati ih se.
- 2.3. Kako bi se spriječilo da radnici pješice dolaze u područje djelovanja samohodne radne opreme, moraju se poduzeti organizacijske mjere.

Ako se posao može pravilno napraviti samo ako su prisutni radnici u području djelovanja radne opreme, moraju se poduzeti odgovarajuće mjere kojima se sprečava da ih oprema ozlijedi.

- 2.4. Prijevoz radnika na pokretnoj radoj opremi s mehaničkim pogonom dopušten je samo ako su u tu svrhu predviđeni sigurni uvjeti. Ako se posao mora napraviti tijekom prijevoza, brzina se mora prilagoditi prema potrebi.
- 2.5. Pomična radna oprema s motorom s unutarnjim izgaranjem ne smije se koristiti u radnim područjima, osim ako je moguće osigurati dovoljnu količinu zraka, tako da zdravlje ili sigurnost radnika nisu ugroženi.

3. Odredbe o korištenju radne opreme za podizanje tereta

- 3.1. Opće napomene
 - 3.1.1. Pokretna ili rastavljiva radna oprema koja je predviđena za podizanje tereta mora se koristiti tako da se osigura stabilnost radne opreme tijekom korištenja u svim predviđivim uvjetima, uzimajući u obzir prirodu tla.
 - 3.1.2. Osobe se smiju dizati samo pomoću radne opreme i pribora predviđenog u tu svrhu.

Ne dovodeći u pitanje članak 5. Direktive 89/391/EEZ, radna oprema koja nije posebno predviđena za potrebe podizanja osoba može se iznimno koristiti u tu svrhu, pod uvjetom da su poduzete odgovarajuće radnje za osiguranje sigurnosti u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i/ili praksom kojom se osigurava odgovarajući nadzor.

Dok su radnici prisutni na radnoj opremi predviđenoj za podizanje tereta, netko stalno mora biti na kontrolnom položaju. Osobe koje se podižu moraju imati na raspolaganju pouzdana sredstva komunikacije. Moraju postojati pouzdana sredstva za njihovu evakuaciju u slučaju opasnosti.

- 3.1.3. Moraju se poduzeti mjere kojima se osigurava da radnici nisu prisutni ispod visećih tereta, osim ako takva prisutnost nije potrebna za učinkovito obavljanje posla.

Tereti se ne smiju micati iznad nezaštićenih radnih mjesta na kojima se uobičajeno nalaze radnici.

U tom slučaju, ako se posao ne može pravilno obaviti ni na jedan drugi način, potrebno je utvrditi odgovarajuće postupke i primjenjivati ih.

- 3.1.4. Pribor za podizanje mora se odabrati prema teretima kojima će se rukovati, točkama prihvata, pričvršćenoj dizalici i atmosferskim uvjetima uzimajući u obzir način i konfiguraciju dizanja. Dodatna oprema za podizanje mora biti jasno označena tako da su korisnici svjesni njezinih značajki ako se ona ne rastavi nakon korištenja.

- 3.1.5. Pribor za podizanje mora se pohraniti na način kojim se osigurava da se neće oštetiti ili uništiti.

3.2. Radna oprema za dizanje nenavodjenih (slobodno visećih) tereta

- 3.2.1. Ako su dva ili više komada radne opreme koja se koristi za dizanje nenavodjenih tereta postavljeni ili podignuti na lokaciji tako da se njihovi radni dosezi preklapaju, moraju se poduzeti odgovarajuće mjere kojima se izbjegava sudaranje tereta ili dijelova same radne opreme.

- 3.2.2. Tijekom korištenja pokretne radne opreme za dizanje nenavodjenih tereta moraju se poduzeti potrebne mjere kojima se sprečava naginjanje, prevrtanje ili, ovisno o slučaju, pomicanje ili klizanje opreme. Moraju se provoditi kontrole kako bi se osiguralo uredno izvršenje tih mjera.

- 3.2.3. Ako rukovatelj radnom opremom namijenjenom za dizanje nenavodjenih tereta ne može neposredno ili pomoću dodatne opreme kojom se osiguravaju potrebne informacije vidjeti cijeli put kretanja tereta, mora biti u kontaktu s nadležnom osobom koja će ga voditi te je potrebno poduzeti organizacijske mjere kojima se sprečava sudaranje tereta, što bi moglo ugroziti radnike.

- 3.2.4. Posao mora biti organiziran tako da radnik može sigurno ručno pričvrstiti ili skinuti teret, a posebno tako da pri tome zadrži neposredan ili posredan nadzor nad radnom opremom.

- 3.2.5. Svi postupci podizanja moraju se pravilno isplanirati, odgovarajuće nadzirati i izvršiti na način kojim se osigurava zaštita sigurnosti radnika.

Posebno ako dva ili više komada radne opreme predviđene za dizanje nenavodjenih tereta moraju istodobno podignuti teret, potrebno je utvrditi i primijeniti postupak kojim se osigurava dobra koordinacija među rukovateljima.

- 3.2.6. Ako radna oprema predviđena za dizanje nenavodjenih tereta ne može zadržati teret u slučaju potpunog ili djelomičnog pada električne energije, potrebno je poduzeti odgovarajuće mjere za sprečavanje izlaganja radnika bilo kakvim posljedičnim rizicima.

Viseći tereti ne smiju se ostaviti bez nadzora, osim ako je spriječen pristup opasnom području i ako teret sigurno visi.

- 3.2.7. Korištenje radne opreme predviđene za podizanje nenavodjenih tereta na otvorenome mora se prekinuti kada se vremenske prilike pogoršaju u toj mjeri da je ugroženo sigurno korištenje opreme i da su radnici izloženi riziku. Moraju se poduzeti odgovarajuće mjere zaštite, a posebno mjere za sprečavanje prevrtanja radne opreme, radi sprečavanja bilo kakvih rizika za radnike.

4. Odredbe o korištenju radne opreme predviđene za privremeni rad na visini

4.1. Opće odredbe

- 4.1.1. Ako se u skladu s člankom 6. Direktive 89/391/EEZ i člankom 3. ove Direktive, privremeni rad na visini ne može izvršiti sigurno i u prikladnim ergonomskim uvjetima s prikladne površine mora se odabrati radna oprema koja je najprikladnija za osiguranje i očuvanje sigurnih radnih uvjeta. Kolektivne mjere zaštite moraju imati prednost nad pojedinačnim mjerama zaštite. Dimenzije radne opreme moraju odgovarati prirodni posla koji se treba obaviti i predvidivim opterećenjima te moraju omogućiti siguran prolaz.

Najprikladnija sredstva pristupa privremenim radnim mjestima na visini moraju se odabrati prema učestalosti prolaza, visini koja se treba savladati i trajanju korištenja. Odabrani izbor mora omogućiti evakuaciju u slučaju neposredne opasnosti. Prolaz u oba smjera između prilaza i radnog podija, etaža ili prolaza ne smije prouzročiti nikakve dodatne rizike od pada.

- 4.1.2. Ljestve se mogu koristiti kao radne stanice na visini samo u određenim okolnostima u kojima s obzirom na točku 4.1.1. uporaba druge radne opreme nije opravdana zbog niske razine opasnosti ili kratkotrajnosti uporabe ili postojećih okolnosti na terenu koje poslodavac ne može promijeniti.

- 4.1.3. Pristup po užetu i tehnike namještanja mogu se koristiti samo u okolnostima kada je procjenom rizika utvrđeno da se posao može obaviti sigurno i kada nije opravdana uporaba druge, sigurnije radne opreme.

Uzimajući u obzir procjenu rizika i posebno ovisno o trajanju posla i ergonomskim ograničenjima, mora se osigurati sjedalo s odgovarajućim priborom.

- 4.1.4. Ovisno o vrsti radne opreme odabrane na temelju navedenog, moraju se utvrditi odgovarajuće mjere za smanjenje rizika za radnike, koje su svojstvene toj vrsti opreme. Ako je potrebno, mora se osigurati postavljanje zaštita za sprečavanje padova. One moraju biti prikladno oblikovane i odgovarajuće čvrstoće kako bi spriječile padove s visine i, koliko god je to moguće, kako bi spriječili ozljede radnika. Kolektivne zaštitne naprave za sprečavanje padova mogu se prekinuti samo na mjestima pristupa do ljestve ili stepenica.

- 4.1.5. Kada je radi izvršenja određenog zadatka potrebno privremeno ukloniti kolektivnu zaštitu predviđenu za sprečavanje padova, moraju se poduzeti učinkovite nadomjesne sigurnosne mjere. Zadatak se ne smije izvršiti sve dok te mjere nisu poduzete. Po završetku određenog zadatka, konačno ili privremeno, kolektivne zaštite za sprečavanje padova moraju se ponovno postaviti.

- 4.1.6. Privremeni rad na visini može se izvršiti samo kada vremenski uvjeti ne ugrožavaju sigurnost i zdravlje radnika.

4.2. Posebne odredbe o uporabi ljestava

- 4.2.1. Ljestve se moraju postaviti tako da se osigura njihova stabilnost tijekom korištenja. Prijenosne ljestve moraju se postaviti na stabilnu, čvrstu, dovoljno široku i nepomičnu podlogu tako da su prečke u horizontalnom položaju. Viseće ljestve moraju biti sigurno pričvršćene i, uz izuzetak ljestvi od užeta, tako da ih nije moguće premjestiti i da se ne mogu ljuljati.

- 4.2.2. Noge prijenosnih ljestvi ne smiju kliziti tijekom korištenja, zbog čega se na gornje i donje oslonce ljestvi ili blizu njih moraju osigurati sa sredstvom protiv klizanja ili na bilo koji drugi jednako učinkovit način. Ljestve koje se koriste za pristup moraju biti dovoljno dugačke da nadvisu pristupni podij, osim ako su poduzete druge mjere kojima se osigurava čvrsti rukohvat. Ljestve koje se mogu blokirati i produžiti moraju se koristiti tako da se različiti dijelovi ne mogu pomicati u odnosu jedni na druge. Pomične ljestve ne smiju se pomicati prije nego što se stane na njih.

- 4.2.3. Ljestve se moraju koristiti tako da radnici u svakom trenutku imaju siguran priхват i oslonac. Posebno ako se teret treba ručno nositi na ljestvi, to ne smije ometati siguran prihvat.

- 4.3. Posebne odredbe o uporabi radnih skela
- 4.3.1. Ako ne postoji dostupan statički proračun odabrane radne skele ili ako proračunom nisu obuhvaćena predviđena konstrukcijska rješenja, potrebno je izvršiti proračun nosivosti i stabilnosti, osim ako je radna skela sastavljena u skladu s opće priznatom standardnom konfiguracijom.
- 4.3.2. Ovisno o složenosti odabrane radne skele, nadležna osoba mora izraditi plan korištenja i rastavljanja. To može biti u obliku standardnog plana dopunjenog stavkama koje se odnose na posebne pojedinosti o dotičnoj radnoj skeli.
- 4.3.3. Nosivi dijelovi radne skele ne smiju se klizati, zbog čega se moraju ili pričvrstiti za nosivu površinu ili se mora osigurati uređaj protiv klizanja, ili se to postiže na neki drugi jednako učinkoviti način, a nosiva površina mora imati dovoljnu nosivost. Mora se osigurati stabilnost skele. Pomoću odgovarajućih uređaja potrebno je spriječiti da se skela na kotačima tijekom rada na visini nehotično pomakne.
- 4.3.4. Dimenzije, oblik i izvedba podova radne skele moraju odgovarati prirodi posla koji se treba izvršiti i moraju biti prikladni za nošenje tereta te moraju osigurati siguran rad i prolaz. Podovi radne skele moraju biti tako sastavljene da se njihovi dijelovi ne mogu pomaknuti tijekom uobičajenog korištenja. Između elemenata poda i vertikalne kolektivne zaštite protiv padova ne smije biti nikakvih opasnih otvora.
- 4.3.5. Ako dijelovi radne skele nisu spremni za korištenje, primjerice tijekom sastavljanja, rastavljanja ili promjena, moraju se označiti znakovima općeg upozorenja u skladu s nacionalnim odredbama za prijenos Direktive Vijeća 92/58/EEZ od 24. lipnja 1992. o minimalnim zahtjevima za sigurnosne znakove i/ili znakove za zaštitu zdravlja na radu (deveta pojedinačna direktiva u smislu članka 16. stavka 1. Direktive 89/391/EEZ) ⁽¹⁾ i mora ih se odgovarajuće ograditi fizičkim sredstvima kojima se sprečava pristup opasnom području.
- 4.3.6. Radne skele se smiju sastaviti, rastaviti ili bitno preinačiti samo uz nadzor nadležne osobe i od strane radnika koji su prošli odgovarajuće i posebno osposobljavanje prije svega na području posebnih rizika u skladu s člankom 9., a točnije vezano uz:
- (a) razumijevanje plana sastavljanja, rastavljanja i preinake dotične skele;
 - (b) sigurnost tijekom sastavljanja, rastavljanja ili preinake dotične skele;
 - (c) mjere za sprečavanje rizika od pada osoba ili predmeta;
 - (d) sigurnosne mjere u slučaju promjenjivih vremenskih uvjeta koji bi mogli negativno utjecati na sigurnost dotične skele;
 - (e) dozvoljeno opterećenje;
 - (f) svih drugih rizika koji mogu biti posljedica navedenog sastavljanja, rastavljanja ili preinake.
- Osoba koja nadzire i dotični radnici moraju na raspolaganju imati plan sastavljanja i rastavljanja iz točke 4.3.2., uključujući sve upute koje on može sadržavati.
- 4.4. Posebne odredbe o korištenju pristupa po užetu i tehnika pozicioniranja
- Pri korištenju pristupa po užetu i tehnika pozicioniranja moraju se poštovati sljedeći uvjeti:
- (a) sustav mora imati najmanje dva usidrena užeta, jedno kao sredstvo pristupa, silaska i oslonca (radno uže), a drugo za zaštitu od pada (zaštitno uže);

⁽¹⁾ SL L 245, 26.8.1992., str. 23.

- (b) radnici moraju imati i koristiti odgovarajući zaštitni pojas pomoću kojeg moraju biti povezani sa zaštitnim užetom;
- (c) radno uže mora imati pribor za sigurno penjanje i spuštanja te samozaustavni uređaj radi sprečavanja pada korisnika ako izgubi kontrolu nad svojim kretanjem. Zaštitno uže mora imati zahvatni uređaj za sprečavanje pada, koji slijedi kretanje radnika;
- (d) alat i drugi pribor koji koristi radnik moraju biti pričvršćeni za zaštitni pojas radnika ili za sjedalo ili na neki drugi odgovarajući način;
- (e) rad mora biti pravilno planiran i nadziran, tako da se radnika odmah može spasiti u slučaju nužde;
- (f) u skladu s člankom 9., dotični radnici moraju biti odgovarajuće osposobljeni za predviđene radnje, a posebno za postupke spašavanja.

U iznimnim okolnostima gdje bi, prema procjeni rizikâ, uporaba drugog užeta učinila rad opasnijim, može se dozvoliti korištenje jednog užeta, pod uvjetom da su poduzete odgovarajuće mjere sigurnosti u skladu s nacionalnim zakonodavstvom i/ili praksom.

PRILOG III.

DIO A

Direktive koje su stavljene izvan snage i njihove uzastopne izmjene

(iz članka 13.)

Direktiva Vijeća 89/655/EEZ
(SL L 393, 30.12.1989., str. 13.)

Direktiva Vijeća 95/63/EZ
(SL L 335, 30.12.1995., str. 28.)

Direktiva 2001/45/EZ Europskog parlamenta i Vijeća
(SL L 195, 19.7.2001., str. 46.)

Direktiva 2007/30/EZ Europskog parlamenta i Vijeća
(SL L 165, 27.6.2007., str. 21.)

Samo vezano uz upućivanja u točki 3. članka 3. Direktive 89/655/EEZ

DIO B

Popis rokova za prenošenje u nacionalno pravo

(iz članka 13.)

Direktiva	Rok za prenošenje
89/655/EEZ	31. prosinca 1992.
95/63/EZ	4. prosinca 1998.
2001/45/EZ	19. srpnja 2004. ⁽¹⁾
2007/30/EZ	31. prosinca 2012.

⁽¹⁾ Radi uzimanja u obzir različitih situacija koje mogu proizaći iz praktične provedbe Direktive 2001/45/EZ, posebno od strane malih i srednjih poduzeća, države članice mogu za provedbu točke 4. Priloga II. Direktivi 89/655/EEZ iskoristiti prijelazno razdoblje od najviše 2 godine nakon 19. srpnja 2004.

PRILOG IV.

Korelacijska tablica

Direktiva 89/655/EEZ	Ova Direktiva
Članak 1.	Članak 1.
Članak 2.	Članak 2.
Članak 3.	Članak 3.
Članak 4.	Članak 4.
Članak 4.a stavak 1.	Članak 5. stavak 1.
Članak 4.a stavak 2. prva i druga alineja	Članak 5. stavak 2. točke (a) i (b)
Članak 4.a stavak 3.	Članak 5. stavak 3.
Članak 4.a stavak 4.	Članak 5. stavak 4.
Članak 5. prva i druga alineja	Članak 6. točke (a) i (b)
Članak 5.a	Članak 7.
Članak 6. stavak 1.	Članak 8. stavak 1.
Članak 6. stavak 2. prvi podstavak, prva, druga i treća alineja	Članak 8. stavak 2. prvi podstavak, točke (a), (b) i (c)
Članak 6. stavak 2. drugi podstavak	Članak 8. stavak 2. drugi podstavak
Članak 6. stavak 3.	Članak 8. stavak 3.
Članak 7. prva alineja	Članak 9. točka (a)
Članak 7. druga alineja	Članak 9. točka (b)
Članak 8.	Članak 10.
Članak 9. stavak 1.	Članak 11. stavak 1.
Članak 9. stavak 2. prva i druga alineja	Članak 11. stavak 2. točke (a) i (b)
Članak 10. stavak 1.	—
Članak 10. stavak 2.	Članak 12.
—	Članak 13.
—	Članak 14.
Članak 11.	Članak 15.
Prilog I.	Prilog I.
Prilog II.	Prilog II.
—	Prilog III.
—	Prilog IV.